

1. Waarom zien Petrus en Johannes geen engelen?

Wat is nu precies gebeurd op die morgen van die eerste dag van de week, daar in Jeruzalem? Het blijft altijd moeilijk om die vier berichten, van Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes op één lijn te krijgen. Duidelijk is dat Maria van Magdala, met een paar andere vrouwen, al heel vroeg naar het graf gegaan is om het lichaam van de Here Jezus te verzorgen met kostbare zalf en kruiden. En daar, bij het graf, of in het graf, waren engelen, en die vertelden dat Jezus was opgestaan.

Maar heeft Maria van Magdala die engelen ook bewust gezien? Of was ze zo overmand door verdriet, met ogen vol tranen, dat ze in paniek is weggevlucht? Die indruk krijg je wel. Markus schrijft over de vrouwen het volgende: 'Zij gingen haastig naar buiten en vluchtten bij het graf vandaan, want beving en ontsteltenis had hen aangegrepen, en zij zeiden tegen niemand iets, want ze waren bevreesd.'

Ze gaan dan naar de discipelen en vertellen hun wél iets. Maar de discipelen verklaren de vrouwen voor gek, alleen Petrus en Johannes doen dat niet. Die rennen meteen naar het graf, we hebben dat gelezen. En in die tussentijd is Maria van Magdala blijkbaar, los van de andere vrouwen, in haar eentje weer teruggegaan naar het graf. Zij begrijpt er helemaal niets van. Het bericht dat Jezus is opgestaan is nog totaal niet tot haar doorgedrongen.

En dan staat er iets waar ik eigenlijk nog nooit zozeer op gelet had. Kijk maar eens mee in vers 11 en 12: 'Maar Maria stond huilend buiten bij het graf en terwijl zij huilt, boog zij voorover in het graf, en zij zag twee engelen in witte kleding zitten, een aan het hoofdeinde en een aan het voeteneinde van de plaats waar het lichaam van Jezus gelegen had...'

Maria ziet dus twee engelen! Alleen, het dringt niet tot haar door dat het engelen zijn. Want ze schrikt niet. En als één van de engelen vraagt: 'Vrouw, waarom huilt u?', dan zegt ze met een stem die verstikt is door tranen: 'Omdat ze mijn Heer weggenomen hebben, en ik weet niet waar ze Hem neergelegd hebben.' En vervolgens staat Jezus dan achter haar. Eerst denkt ze dat het de tuinman is, en opnieuw vraagt ze, met een stem vol verdriet: 'Mijnheer, als u Hem weggedragen hebt, zeg mij dan waar u Hem neergelegd hebt en ik zal Hem weghalen.'

Pas daarna, door één woord, één woord van Jezus, dringt alles tot haar door. Jezus noemt haar naam! 'Maria', staat er in onze vertalingen. Maar in de oorspronkelijke Griekse tekst staat iets anders. Daar staat niet 'Maria', maar 'Mariam', 'Mirjam', haar naam in haar eigen moedertaal! En ze antwoordt óók in haar eigen moedertaal: 'Rabboeni', 'Meester', of eigenlijk nog intiemer: 'mijn Meester'.

Dit is één van de meest ontroerende momenten in de Bijbel. Door die twee woorden breekt alles open. Die hele donkere doem die over het leven van Maria hangt, is opeens weg. Zoals Jezus dat nog steeds doet in het leven van mensen. Hij roept je bij je naam. En je mag het zeggen: 'Rabboeni', 'mijn Meester'!

Maar terugkomend op dat detail dat me nu opviel, eigenlijk voor het eerst: dat heeft te maken met die twee engelen. Johannes schrijft dat ze in het graf zitten, 'een aan het hoofdeinde en een aan het voeteneinde van de plaats waar het lichaam van Jezus gelegen had'. Blijkbaar is dat belangrijk, Johannes schrijft het niet voor niets op. En als je daar even over nadenkt, en je probeert het je voor te stellen, in zo'n rotsgraf, zo'n grot, dan heeft het iets weg van twee bewakers. Juist omdat ze aan twee kanten van – zeg maar – dat rustbed zitten.

Dat er hier engelen zijn, dat maakt wel héél duidelijk dat het lichaam van Jezus niet geroofd is, en ook niet door goedwillenden weggehaald, zoals Maria denkt. Nee, hier zijn twee hemelse gestalten, en die bewaken de plek waar het grootste wonder uit de

wereldsgeschiedenis heeft plaatsgevonden. Ze zijn door God Zelf daar neergezet. Twee hemelse wachters.

Maar nu de volgende vraag: waar waren die wachters toen Petrus en Johannes het graf binnenkwamen? De engelen zijn er dus helemaal aan het begin, ze zijn er ook als Maria van Magdala het graf in kijkt. Maar daartussen, als Petrus en Johannes het graf binnenkomen, zijn ze er niet. We lezen nergens dat zij engelen zien. Hoe kan dat? Met heel veel eerbied gesproken: de engelen zijn toch niet even weggegaan? Ze hebben toch niet even pauze gehad? Is dit niet vreemd? Het is op zijn minst opmerkelijk dat Petrus en Johannes geen engelen zien!

Nu kunnen engelen zichtbaar zijn en dan opeens onzichtbaar worden, of andersom. Dat weten we uit de Bijbel. De profeet Elisa bijvoorbeeld zag engelen om zich heen. Maar zijn knecht zag niets. Toen bad Elisa tot God: 'Heer, open toch zijn ogen', en toen zag ook hij de engelen, je kunt het vinden in 2 Koningen 6.

2. God spreekt hier door de doeken als stille getuigen

Die engelen kunnen dus wel degelijk in dat graf gebleven zijn.

Maar voor Petrus en Johannes waren ze in ieder geval niet zichtbaar. En dat had een bedoeling. Waarom zagen Petrus en Johannes geen engelen? Nou, om dat te begrijpen, moeten we kijken wat ze wél zagen. Ze zagen de doeken liggen, kijk maar mee in vers 6 en 7: 'Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging het graf wel binnen en zag de doeken liggen. En de zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, zag hij niet bij de doeken liggen maar afzonderlijk, opgerold, op een andere plaats.' Dát is wat ze zagen. En dan schrijft Johannes vervolgens over zichzelf: 'Toen ging ook de andere discipel, die het eerst bij het graf gekomen was, naar binnen, en hij zag het en geloofde.'

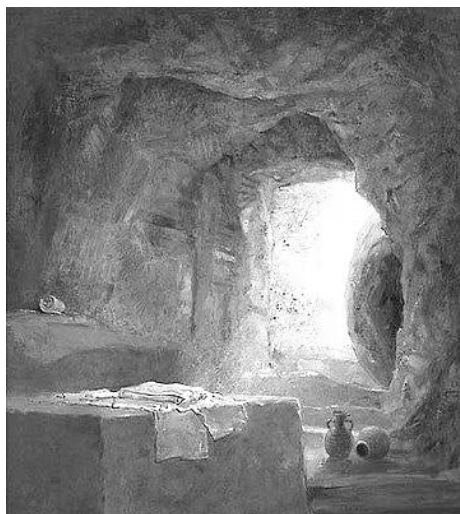
Dus Johannes komt tot geloof door die dóeken. Het zijn niet de levende getuigen waardoor Johannes en Petrus tot geloof komen. Het zijn geen engelen en ook geen mensen. Nee, het

zijn de *stille getuigen* waardoor zij overtuigd raken van de opstanding. Het zijn die doeken! En blijkbaar vond God dat belangrijk! Want als er zichtbare engelen waren geweest, dan hadden Petrus en Johannes helemaal geen oog gehad voor die doeken. Dan waren ze helemaal geïmponeerd geweest door die engelen! Nee, God wilde dat ze die doeken zagen! En daarom werden die engelen onzichtbaar, of ze waren misschien zelfs helemaal weg op dat moment.

Waarom worden ze overtuigd door die doeken? Waarom zijn die doeken zó belangrijk? Nou, denk maar even mee. Als er nou iemand was gekomen om het lichaam van Jezus mee te nemen, zou zo iemand het dan in zijn hoofd gehaald hebben om dat lichaam eerst helemaal te ontdoen van alle doeken? Natuurlijk niet! Dan zou het lichaam met doeken en al zijn meegenomen. Dus dat is de eerste boodschap van de doeken: het lichaam is niet meegenomen. Jezus is opgestaan! Hij leeft! Waarom zoek je de levende bij de doden? We hebben een levende Heer!

Maar er is méér. Die doeken hebben ook een symbolische betekenis. Misschien was je hier ook op Eerste Kerstdag. Toen heb ik het ook gehad over doeken, de doeken waarin Jezus als baby was gewikkeld. Jezus werd ingebakerd, zoals alle baby's vroeger. Trouwens, na die dienst van Eerste Kerstdag kwam er iemand naar me toe, die zei tegen me: 'Dat gebeurt nog steeds, dat inbakeren. Baby's die onrustig zijn, die gaan daardoor rustig slapen.'

Zo'n ingebakerde baby verliest alle vrijheid. Amper is Jezus geboren, of Hij ondervindt aan den lijve de gebondenheid van het aardse menselijk bestaan. De vrijheid die Hij had bij de Vader, van eeuwigheid af, die vrijheid is wég! De doeken symboliseren de beknelling, de beperking van het aardse mens-zijn voor Jezus. En hier, op deze Paasmorgen, heeft Hij die doeken voorgoed van Zich afgeworpen. Hij is opgestaan in een nieuw leven! Hij heeft een verheerlijkt lichaam! En zó is Hij de eerste! Zó mogen ook wij

opstaan, op een dag, als Hij terugkomt op aarde! Met een lichaam dat eindelijk echt vrij is, vrij en ongebonden, vrij en niet meer onderhevig aan ziekte, dood en pijn. Hier liggen die doeken, in het graf, als stille getuigen van het oude leven van Jezus, het oude, aardse leven dat nu voorgoed voorbij is. Het is volbracht!

Dat zijn die doeken. Stille getuigen. En dan is er ook nog die zweetdoek, zie je dat? Vers 7: 'En de zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, zag hij niet bij de doeken liggen maar afzonderlijk, opgerold, op een andere plaats.' Ook die zweetdoek is een stille getuige. Maar waarvan? En waarom ligt die zweetdoek keurig opgerold, terwijl die andere doeken er waarschijnlijk gewoon rommelig bij liggen?

Om dat te begrijpen moet je eerst weten wat een zweetdoek is. Een zweetdoek, dat is de doek die het zweet opvangt. En waar zweet je nou het meeste? Op je voorhoofd. Dus het is geen wonder, dat mensen in het Midden-Oosten een doek dragen om hun voorhoofd. Je ziet dat nu nog steeds bij Arabieren. Een doek die gebonden is om je voorhoofd, en waarmee je ook heel goed het zweet uit je gezicht kunt wegvegen. En ook als je overleden was, werd die zweetdoek gebruikt, daarmee werd je hoofd omwikkeld. Dat was bij Lazarus ook zo, bij de vriend van Jezus die door Hem uit de dood werd opgewekt. Die kwam ook uit het graf lopen met de zweetdoek nog om zijn hoofd.

Maar de zweetdoek van Jezus ligt hier apart, keurig opgerold. Waarom? Weet je, zweet komt helemaal niet vaak voor in de Bijbel. Maar het is heel veelzeggend waar het wél voorkomt. Voor het eerst lezen we over zweet in Genesis 3. Als Adam en Eva gezondigd hebben, gegeten hebben van de verboden vrucht, als ze hun vertrouwen in God hebben opgezegd, dan daalt er een vloek neer over de aarde. En God zegt in Genesis 3: 19: 'In het zweet van uw gezicht zult u brood eten, totdat u tot de aardbodem terugkeert, omdat u daaruit genomen bent; want stof bent u en u zult tot stof terugkeren.' Het zweet is dus onderdeel van de straf op de zonde, van de vloek die over de mensheid gekomen is vanwege onze eigenwijsheid als mensen.

Dat wordt ook duidelijk in Ezechiël 44. De profeet Ezechiël krijgt visioenen van een nieuwe tempel. Het is een geweldige tempel, waarin alles goed is. En wat staat er dan over de priesters in die nieuwe tempel? Er staat in Ezechiël 44: 18: 'Linnen tulbanden moeten op hun hoofd zijn en linnen broeken om hun middel. Zij mogen zich niet zo omgorden dat zij gaan zweten.' In die nieuwe tempel, waar alles goed is, daar hoort het zweet er niet meer bij. Want zweet is onderdeel van de vloek over de aarde.

Besef je waarom de Here Jezus in de Hof van Gethsemane zo intens, intens moest zweten? Lukas schrijft in Lukas 22: 44: 'En Hij kwam in zware zielenstrijd en bad des te vuriger. En Zijn zweet werd als grote druppels bloed, die op de aarde neervielen.' Als de last van al onze zonden zó zwaar drukt op Jezus, dan zweet Hij zoals nog nooit iemand gezweet heeft. Zijn zweet wordt als druppels bloed...

Maar nu, op de Paasmorgen, is Jezus opgestaan uit de dood! Hij leeft! En de vloek van de zonde, de vloek die over de mensheid lag, die is doorbroken, die is weg! Voor ál die zonde is nu betaald! En kun je je voorstellen, dat in dat prille morgenlicht de Verlosser dan met die zweetdoek in Zijn handen staat? Die zweetdoek waarmee al het zweet van Zijn gezicht is afgeveegd? Zorgvuldig rolt Hij hem op, en Hij legt hem neer. Zo, die is nooit meer nodig. Voorgoed is de vloek weg!

Dát is wat Petrus en Johannes zien, als ze daar staan, in dat graf. De doeken aan de ene kant. En die zweetdoek, opgerold, aan de andere kant. Die stille getuigen zeggen veel meer dan welke engel op dat moment ook zou kunnen zeggen. De hele boodschap van het Evangelie komt als het ware in die doeken tot leven. Daarom wilde God niet dat Petrus en Johannes engelen zouden ontmoeten. Hij wilde, blijkbaar, dat ze die dóeken zouden zien, die hoop grafdoeken en die zweetdoek.

3. Heb oog voor de stille getuigen dat Jezus leeft!

En toen ik daarover nadacht, toen dacht ik: 'Is dat bij ons ook niet zo? Je zoekt naar sprékende getuigen. Sommige mensen hébben ook een engel gezien, of een hemelse stem gehoord, of een visioen gehad waarin Jezus naar hen toe kwam. Misschien geldt dat wel voor jou, want ook onder ons gebeurt dat. Sprékende

getuigen, daar kun je van onder de indruk zijn. Dat geldt ook voor sprekende ménsen. Aánsprekende mensen, mensen die je het Evangelie uitleggen op een manier die je bijblijft. Ik heb zelf ook veel te danken aan sprékende getuigen. Maar vandaag bepaalt de Bijbel ons bij de stille getuigen. De getuigen die wij zomaar over het hoofd kunnen zien. Tekenen van God waar wij zomaar aan voorbij lopen. Terwijl die tekenen juist verwijzen naar de levende Christus!

Ik leerde vroeger een Duits liedje: 'Freut Euch des Lebens', 'Wees blij met het leven', en daarin komt deze regel voor: *Man schafft so gern sich Sorg' und Müh, / Sucht Dornen auf, und findet sie, / Und läßt das Veilchen unbemerkt, / Das uns am Wege blüht.*

'Je maakt je zo makkelijk zorgen, je wordt moe, je zoekt dorens op, en je vindt ze nog ook! En ondertussen let je niet op het viooltje, dat langs de weg staat te bloeien!' Zo kan het ook in je geloof zijn. Heb jij er wel oog voor? Voor die stille getuigen, die wijzen op Jezus? Die laten zien dat Hij leeft, dat Hij is opgestaan? In de jaren '90 werkte ik voor de christelijke studentenbeweging IFES. Ik hoorde toen het volgende verhaal. Er was een student, die weinig wist over geloof, en die door een medestudent werd meegenomen naar een zeilkamp in Friesland. Met een groep gingen ze zeilen, maar ze gingen ook bijbelstudie doen, er werd gezongen en gebeden, noem maar op. Aan het eind van die week zei de jongen die geen kerkelijke achtergrond had: 'Ik wil christen worden.' Iedereen was natuurlijk heel blij en verwonderd, en ze vroegen: 'Hoe is dat zo gekomen? Ben je geraakt door de bijbelstudies, of door het zingen, of de gebeden?' 'Nee', zei de jongen. 'Het komt door dat geldkistje. Toen ik hier kwam, toen lieten jullie de boekentafel zien en legden jullie uit dat je een boek kunt kopen en dat je dan alleen maar geld in dat geldkistje hoeft te doen en een boek mee mocht nemen. (QR-codes en zo waren er nog niet in die tijd, het ging allemaal nog met contant geld.) Ik zag dat er mensen inderdaad boeken kochten en dat er steeds meer geld in dat kistje zat. Maar dat kistje ging niet op slot, het werd niet opgeborgen, ook 's nachts niet. Iedereen had er zomaar geld uit kunnen pakken. Maar het leek wel of niemand daaraan dacht. Door dat geldkistje ben ik aan het denken gezet. Blijkbaar verandert geloof je echt, van binnen. Daarom wil ik christen worden.' Dat geldkistje was een stille getuige. En die jongen had het gezien: geloof verandert je écht. Jezus moet wel een levende Heer zijn! En zo kwam hij tot geloof.

Stille getuigen... Ook ménsen kunnen stille getuigen zijn. Mijn oma van vaders kant, Cornelia van Loon-Klop, werd geboren in 1904. Ze trouwde toen ze 22 was met Johannes van Loon, op 1 april 1927. 3,5 jaar later stond ze bij het graf van haar man, met drie kleine kinderen. De jongste, nog geen vier maanden oud, was mijn vader. Mijn oma is nooit hertrouwd. 56 jaar lang is ze weduwe geweest. Ze bracht haar kinderen groot in een tijd van crisis. Het was bittere armoede. Ze ging langs de deuren met een tas met koffie, om wat te verkopen. En tot diep in de nacht naaide ze kleren voor mensen die bij haar een bestelling deden. Het gezin woonde in het laagste huisje onderaan de dijk. Mijn oma – ik zeg het met eerbied – was geen gemakkelijke vrouw. Natuurlijk, ze had gelukkig mooie kanten. Maar ze kon ook heel hard zijn. Voor mijn vader was dat weleens erg moeilijk. Mijn oma was diep en diep gelovig. Maar om nou te zeggen dat zij in haar spréken een levend getuige van Jezus was, dat zou ik niet zo durven zeggen. En toch... in al die 56 jaar dat ze weduwe was, heeft ze nooit één klacht naar de hemel gericht omdat God haar man had weggenomen. Nooit. Mijn oma was misschien niet echt een levend getuige in haar spréken, maar wel in haar zwijgen. Geen haar op haar hoofd piekerde erover om ooit God in de steek te laten. Of om Hem iets te verwijten. Terwijl haar leven op aarde getekend was door dit grote verlies.

Vandaag is dit de boodschap van de Bijbel voor ons: let je wel op de stille getuigen? Dat viooltje langs de weg, waar je zomaar aan voorbij kunt lopen? De doeken in het graf, die wijzen op de opstanding van Christus? Let je ook op die mensen die niet meteen vooraan staan? De stille getuigen? Luister goed en je hoort het overal! Jezus leeft! De Heer is waarlijk opgestaan! Kom, kom naar buiten! Kom uit je graf, en werp al die doeken van je af. Kom in het licht van Jezus Christus, de Vorst van het leven. Want het is Pasen! Echt, het is Pasen! Halleluja! Amen.